

ISTRA

Organizovana emigracija je potrebna. Potrebna je pojedini emigrantu i potrebna je našem narodu u Julijskoj Krajini.

GLASILO SAVEZA JUGOSLOVENSKIH EMIGRANATA IZ JULIJSKE KRAJINE

KONGRES EMIGRACIJE U ZAGREBU

Manifestacija sloga i rada za naš narod u Julijskoj Krajini — Nova savezna uprava: dr. Ivan M. Čok je ponovno pretsjednik, a Ante Iveša je izabran tajnikom

DR. IVAN M. ČOK,
pretsjednik Saveza

Kongres emigracije je protekao po prilici onako kao što smo predviđeli u uvodniku prošle sedmice. Mi smo bili kazali: »Vjerojatno, da će na kongresu doći do izražaja ta dva principa (tj. politički i socijalni), ali je vjerojatno i to da do nekih jačih zaoštavanja neće doći. Jer do toga ne može doći iz prostog razloga što emigracija kao cjelina može da radi paralelno na jednom i drugom polju: »na političkom i socijalnom.« — Tako nekako se i dogodilo. Previranja, razmimoilaženja i polemike je bilo, ali na koncu je kongres došao na zajedničku platformu i s te zajedničke platforme je sporazumno rješavao pojedina pitanja i izabrao novo Savezno vodstvo.

Već na pretkonferenciji u subotu, koja je trajala od 8 sati do sat i po poslije ponoći uspjelo je pojedine predloge pri promjeni pravila uskladiti. Ako se uzme u obzir da je ta debata i ta promjena pravila imala skoro u cijelosti principijelni i ideološki karakter, tada se već na pretkonferenciji moglo zaključiti da će rad kongresa biti uspješan, ozbiljan i staložen.

Službeni dio kongresa započeo je u 10 sati ujutro u nedjelju. Lijepa i ukusna zbornica Obrotnog zbora bila je dupkom puna delegata i ostalih emigranata. Za pretsjedničkim stolom su prisutni skoro svi članovi saveznog vodstva. Kada je 60 prisutnih delegata sa 78 punomoćima zauzelo ozbiljno svoja mjesta, pretsjednik Saveza dr. Čok otvorio je kongres.

POZDRAV PRETSJEDNIKA

Pretsjednik dr. Čok pozdravlja delegatne emigrante i sve prisutne. Jedan specijalno topli pozdrav neka bude upućen s ovog mjesta ponosnoj hrvatskoj metropoli, našem lijepom bijelom Zagrebu, koji je bio nama svima, a pogotovo našoj Istri, uvijek pri srcu, ovom Zagrebu čiji smo danas gosti i kojem dugujemo naročitu zahvalnost, jer daje utočište velikom broju naše braće koji su se ovamo sklonili. Naše misli moramo uputiti onoj zemlji, čiji smo mi sinovi kao i svoj našoj braći. Iza toga pozivlje kongres da iskaže počast našim mučenicima. Prisutni ustaju, i dok pretsjednik čita naš Crni kalendar, u dvorani vlada groban muk. Trokratnim »Slava!« odalo se počast našim mučenicima. Pretsjednik zazivlje duhove Gortana, Miloša, Valenčica, Bidovca i Marušića da bdiju nad radom ovog kongresa. Spontanom »Slava!« iskazuje kongres svoju počast i svoje želje.

Pretsjednik zagrebačke »Istre« Blaž Brečević pozdravlja u prvom redu članove direktorije i zabavljuje im što članove organizacija sazvali u našu Zagrebu. Zatim pozdravlja delegatne emigrantskih organizacija koji nisu dali lihi napora, da se u Zagrebu okupe i da iznesu želje i predloge koji će biti na korist braće ovdje i tamo preko.

U ime banovinskog odbora Jugoslovenske matice u Zagrebu želi kongresu plodan rad tajnik g. Fran Bač.

Pretsjednik Dr. Čok iznosi da se danas u Ljubljani vrši komemoracija korušskog mučenika Habiha, pa predlaže da se pošalje telegram solidarnosti dr. Juliju Fellacheru. Otposlani je odmah sljedeći telegram:

Dr. Julij Fellacher — Ljubljana, Magistrat. — Emigrantje iz Julijske Krajine zbrani na kongresu u Zagrebu u duhu z vami ko se spominjate narodnoga mučenika Habiha. — Predsednik Dr. Čok.

IZVJEŠTAJ PRETSJEDNIKA SAVEZA DR. I. M. ČOKA

Nakon toga dr. Čok prikazuje razloge zbog kojih se nije mogao držati kongres godine 1935 i kako su i za ovogodišnji kongres postavljena izvjesna ograničenja. Kako je u posljednje vrijeme bilo prigovora ideološkoj strani pokreta, potrebno je, da se iznese historijat stvaranja emigrantskih organizacija i njihovi ciljevi. Zatim govori o historiji naše emigracije i o njejoj ideološkoj bazi. Spominje osnivanje i raspuštanje Orjema i osnivanje Saveza 1931 god. na kongresu u Zagrebu. Što se tiče ideologije napominje i svoj postupak po rezultatima koji su se očitali u emigraciji i razmišljali na dosadanjim kongresima. Napominje naš konačni politički cilj i ističe našu pacifističku ideologiju, jer u slučaju rata bi najviše stradao onaj narod za kojega se borimo i koji je podnio velike patnje i iskušenja za vrijeme prošlog rata. Jer bojište na Soči je i u prošlom ratu iskrvarilo naš narod — i vojnike i civilno pučanstvo. Ali o nama ne zavisi hoće li neće doći do tog rata. Mi moramo biti spremni i moramo raditi na tome da nas dogadjaji ne zateknu nepripravne kao što se to dogodilo 1918. jer kada se za zelenim stolovima bude rješavalo i naše pitanje, Evropa će morati znati za nas i naše probleme. Osvrće se na dosadnji rad emigracije za naš narod pod Italijom. Spominje rad u inostranstvu. U par riječi se osvrće na Kongres narodnih manjina.

Taj dio svoga govora zaključuje dr. Čok konstatacijom da od današnje fašističke vlade ne može očekivati poboljšanje prilika u Julijskoj Krajini.

REFERAT O RADU KROZ PROŠLE DVIJE GODINE

Zatim iznaša uspjehe i neuspjehe. Dobra volja i rad su bili tu, a neke neuspjehe nije bilo moguće izbjeći, ali ne krivim Savezno vodstvo, već krivnjom drugih faktora. Savezno vodstvo je poduzelo sve što je moglo. Savez prima i kritiku. Ali ta kritika mora biti stvarna i dobronamjerna. Mora se bazirati na faktima, a ne na šaputanjima. Psihoza »rekla—kazala« ne bi smjela da postoji među nama. Iza toga iznaša rad od prošlog do ovog kongresa. Taj se dio govora može podijeliti po prilici na sljedeće ostsjeke: Rad na socijalnom polju, Publicistika, Kolonizacija, Paralela između današnje talijanske akcije za Dalmaciju i naša za Julijsku Krajinu, Promjena pravilnika i duh tog novog pravilnika. Govori o sudjelovanju Saveza kod donošenja uredbe o zaposlenju kod čega se tražio specijalan obzir za radnike iz Julijske Krajine. Ta uredba izdaleka još ne odgovara, jer se naišlo na razne teškoće i zapreke, među koje se mogu ubrojiti i razne internacionalne konvencije. Postojala je opasnost za naše ljude koji su zaposleni u državnim radionicama a nisu dobili državljanstvo da izgube taj kruh. Savezna uprava je intervenirala kod svih nadležnih faktora. Zatim govori o socijalnim akcijama da se ublaži bijeda među emigrantima, naročito u Zagrebu, Ljubljani, Sušaku itd. Savez je stalno upozoravao na taj problem, koji se ne može riješiti nikakvim raspisima nego samo potrebnim sredstvima. Sa zadovoljstvom ističe da je u tom pogledu nastao jedan preokret na bolje. Ali taj problem nije još uvijek sasvim riješen. Za emigrante trebalo bi podizati azile.

Iza toga prikazuje rad na publicističko propagandnom polju. Govori o knjizi dr. L. Čermelja koja je izdana na engleskom jeziku o životu našega naroda. Povodom štampanja te knjige Savez je dobio poziv da pošalje nekoga u London da podrobnije obrazloži navode u knjizi. Pored »Istre« koja stalno izlazi izdaje »Agis« u Beogradu stalno biljtene za informaciju inozemne javnosti. Daskora će početi izlaziti i biljten za domaću štampu — jedan u Zagrebu a jedan u Beogradu. Priprema se cijela serija publikacija. U štampi su 4 publikacije.

Pitanje kolonizacije emigranata jedno je od najvećih socijalnih, ekonomskih i moralnih pitanja. Bilo je više pokušaja emigrantske kolonizacije, ali mora se priznati da te akcije nisu svršile onako kako bi trebalo. Ogromne su poteškoće s kojima se bore kolonisti, ne samo u južnim nego i u sjevernim krajevima, a velike poteškoće stvara i državna administracija.

Savezna je uprava zatrpala poslovima i radi mnogobrojnih individualnih molbi. Ma da je savezno vodstvo upozorila da se na nju ne upućuje pojedine individualne molbe direktno, nego preko dotičnih organizacija i to samo one koje zavređuju obzir, ipak stižu silne molbe za lične intervencije, a te intervencije je teško odbiti pogotovo onda kad dolazi gol i bos emigrant kojem su još počinjene i razne nepravde. Bilo je prigovora da bi se poslovi savezne uprave lakše odvijali kad nebi bilo sve centralizovano. Sada je novim pravilnikom predviđena veća decentralizacija. Otsjeci će biti samostalniji.

U pogledu državljanstva iznaša dosadašnje peripetije, ali ističe da je ta stvar na dobrom putu.

(Dr. Ivo Mogorović kasnije nadopunjava taj dio o državljanstvu izvijestavajući kongres da je to pitanje pred konačnim povoljnim rješenjem).

Dr. Čok govori o čl. 54 državljanstva i napominje kao što je Državni Savjet riješio da se godine službe provedene u današnjoj Julijskoj Krajini priznaju činovnicima za grupu i napredovanje. Pravni ostsjek Saveza se bori da se to protegne i na obračunavanje godina penzije.

Spominje i političku situaciju u zemlji i ističe strogu neutralnost emigracije.

Govori o nekim sporovima u društvima i napominje Sud časti predviđen novim pravilnikom. Zahvaljuje organizacijama što su pomogle Publicistički ostsjek dobrovoljnim dotacijama. Naglašuje kako je od važnosti duh koji vlada među emigrantima. Ako je u našim srcima i dušama pravi duh i prava ljubav za našu stvar i spremnost za žrtve, onda ćemo lako jedan drugom oprastati, međusobno se pomagati.

Govor dr. Čoka, koji je trajao sat i pol, popraćen je jednodušno pljeskom odobranja.

IZVJEŠTAJI PROČELNIKA

Dr. Lavo Čermelj, pretsjednik Publicističkog ostsjeka izvješćuje detaljnije o radu tog ostsjeka. Iznaša bilansu troška za englesku knjigu i ponovno zahvaljuje društvima za doprinose. Na predlog dr. Fričica izrazio je kongres jednoglasno pismenu zahvalu dr. Čermelju. Josip Rokovšček podaje izvještaj Socijalnog ostsjeka, a Ivo Višnjavec iznaša dvogodišnji rad Propagandno-organizatornog ostsjeka.

DEBATA O IZVJEŠTAJIMA

Iza toga se razvila živahna debata u kojoj su sudjelovali skoro svi delegati. Naročito su se istakli u toj debati dr. Ivo Mogorović, ing. Ante Ružić, Rudolf Golouh, Vjekoslav Figar, Drago Pahor, ing. Ante Lorencin, dr. Ante Frič, dr. L. Čermelj, dr. Jože Dekleva i mnogi drugi.

Sušački delegat ing. Ružić predlaže da se u Beogradu osnuje kancelarija zatim da se ustanovi jedno centralno mjesto recimo jedno poljoprivredno dobro kamo bi izbjeglice bile upućivane da

ANTE IVEŠA,
tajnik Saveza

ni jednog dana ne ostanu bez krova i hrane, nadalje je u pitanju propagande predložio kolaboraciju s drugim društvima, a damama preporučio skrb za djecu.

Dr. Mogorović nalazi da svaka organizacija onoliko vrijedi koliko vrijede ljudi koji ju nose. Ne treba se gubiti u tome da se Saveznom vodstvu davaju sitni savjeti. Ljudi našeg povjerenja na vodstvu znat će što im je učiniti. Protivi se kontrolnom odboru trojice koji bi imao pregledavati, kontrolirati što se potroši u socijalne svrhe, jer za takav odbor nema osnova u pravilima. Govornik veli da je žalosno što prihodi jedne ovako velike emigrantske organizacije u zemlji koja ima 80 do 100.000 emigranata ne iznose više od 50.000 Din dok rashodi iznose 49.000 Din. Izborom ljudi, koji uživaju potpuno naše povjerenje i koji su sposobni da izvrše zadatak koji im se povjerava, treba postići to da se pokaže i veći financijski efekt. Kod izbora treba da se uvaži princip većine i da svaka organizacija izbaci iz svoje sredine najbolje.

Golouh veli da se ovaj kongres mora najprije pozabaviti idejnom stranom, a onda izvještajima. Emigranti ne smiju praviti pokrete koji nisu simpatični većini Jugoslavije. Treba priznati da smo prilično izolirani, pa treba ispitati koji su razlozi psihološki, politički, kulturni, socijalni ovom nesporazumu. Naš pokret treba upravit smjerom da naš problem ne bude samo naš problem nego cijele nacije. Treba naš rad postaviti na platformu da se svojim čuvstvima približimo narodu. Mi moramo da vjerujemo u vječne ideale čovječanstva i u snagu demokracije. Ako budemo našli razumijevanja u demokratskim državama zapada, a budemo moralno jaki i spremni, mi ćemo postići svoj cilj, kad će se odlučivati po principima pravde i slobode.

U 1.30 je kongres prekinut, a nastavljen je u 3 sata.

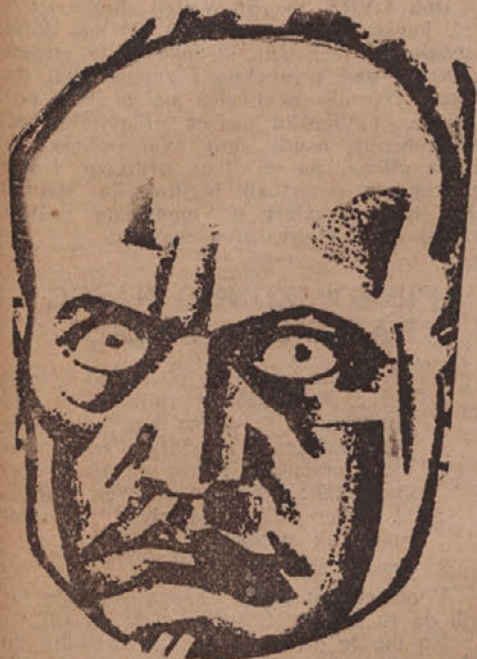
RAD KONGRESA PO PODNE

Poslije podne, kad je nastavljen kongres, povel se rasprava o tome, kako da se povede rad emigrantskih organizacija da zadobije što većih simpatija u narodu. Emigranti treba da se svi organizuju i da zajednički podju za vodstvom. Treba uzgojiti cijeli narod za ciljeve emigranatskih organizacija. Voda se veoma živahna rasprava o promjeni pravila. Ta je debata potrajala sve do pola šest poslije podne, kad je izabran kandidacioni odbor, koji je imao dužnost da sastavi novu kandidatsku listu.

Iza kraćeg odmora radi konsultiranja i sastavljanja liste izabrano je sljedeće savezno vodstvo. Lista kandidacionog odbora je primljena uz manje izmjene skoro u cijelosti. Novo savezno vodstvo je sljedeće:

POVODOM NOVOG TRGOVINSKOG UGOVORA IZMEDJU ITALIJE I JUGOSLAVIJE **ZNAČAJNA IZJAVA PRETSJEDNIKA VLADE DRA MILANA STOJADINOVIĆA** **i zanimljiv odjek te izjave u Rimu** **PARIŠKI „TEMPS“ PIŠE DA MUSSOLINI PONOVO PRUŽA** **RUKU JUGOSLAVIJI I NUDI JOJ PRIJATELJSTVO**

ZANOSAN ČLANAK BEOGRADSKOG »VREMENA«

KAKO JE TALIJANSKA ŠTAMPA PRIHVATILA IZJAVU DRA. STOJADINOVIĆA

Ta je izjava pretsjednika vlade izšla u beogradskim, zagrebačkim i ljubljanskim listovima 1. oktobra.

Svi talijanski listovi od 2 i 3 oktobra prenose tu izjavu na istaknutim mjestima i posvećuju joj komentare, potcrtavajući naročito ono mjesto u njoj, gdje dr. Stojadinović govori o vedrijoj budućnosti ne samo privrednih, nego i drugih odnosa između Italije i Jugoslavije.

Ton komentara fašističke štampe veoma je srdačan i ta se srdačnost mora na prvi pogled zapaziti. Zabilježiti ćemo neke od tih komentara, koji su najznačajniji po smislu i po autoritetu listova:

»Il Giornale d'Italia« kaže u svom komentaru k izjavi pretsjednika jugoslovenske vlade ovo:

»Jasne i prijateljske izjave, koje je šef jugoslovenske vlade dao poslije sretnog zaključenja nove konvencije u Rimu o obnovi trgovinskih razmjena između Italije i Jugoslavije, polaze od konstatacije konkretnih fakata.

Mi ne možemo da ne istaknemo krupan značaj tih izjava i da ne damo da one nailaze na srdačan prijem u čitavom talijanskom narodu.

U Beogradu su realistički mislili u korist spasavanja trgovine sa Italijom, prvom pijavom za jugoslovenski izvoz, i na oportunist

da se produži ono djelo političkog razbistravanja odnosa između dviju zemalja, koje je od prije nekog vremena bilo tako sretno započeto.

S druge strane za razliku od mnogih drugih sankcionističkih zemalja, Jugoslavija se uglavnom uzdržavala da obavezama sankcija doda i dobrovoljan dodatak kleveta i kritika c Italiji.

Iz tih razloga Italija ne ubraja Jugoslaviju u grupu onih naroda za koje se nameće revizija odnosa i smatra danas dobrodošlim izjave g. dr. Stojadinovića, koji od ekonomskog faktora, ma da je i to vrlo značajno, ide do vizije šireg političkog problema.

U interesu Jugoslavije je da sačuva i da proširi pijacu za svoj izvoz u Italiju, koja je nekad imala prvo mjesto u toku mnogih godina među kupcima jugoslovenskih produkata, protiv kojih se vrši konkurencija drugih podunavskih država. Isto tako u interesu Italije je da razvije sa svoje strane svoju trgovinu sa Jugoslavijom i da je podigne na nivo što bliži nivou jugoslovenskog izvoza.

Ova recipročna želja obilju zemalja favorizirana je prirodno dopunskim karakterom njihovih privreda kao i susjedstvom zemalja. Dakle, postoje svi preduslovi za razvoj dobrih trgovinskih odnosa između Italije i Jugoslavije, a s njima moralo bi se pretpostaviti da postoje i preduslovi za progresivno razbistravanje i svih političkih odnosa, koji su u toliko više potrebni snažnim i zdravim zemljama, koje ne primaju pasivne tendencije korupcije i rušenja evropskog i koje se nalaze u dodiru sa svima mogućnostima korisne saradnje.

»Il Messaggero« također opdvlači značaj izjave g. dr. Stojadinovića. On između ostaloga kaže:

Pretsjednik vlade g. dr. Stojadinović podvukao je da su se pregovori vodili u atmosferi potpunog razumjevanja i u prijateljskom tonu i tako je Jugoslavija postigla vrijednost izvoza daleko veću od one koja se očekivala.

Zato se razumije da pretsjednici jugoslovenske vlade nije oklijevao da izjavi da će nedavno zaključeni pregovori dopustiti da se sa još većim povjerenjem gleda na razvoj privrednih odnosa a isto tako i na razvoj drugih odnosa između Italije i Jugoslavije. To je i mišljenje svih onih koji odavno žele srdačnu i stalnu saradnju u podunavskoj Evropi, za koju je Italija već odavno formulisala program, koji izmiruje razne potrebe zainteresovanih zemalja, jer je konstruisan na bazi komplementarnih privreda.

Ako je istina da dobri poslovi stvaraju dobre prijatelje, ovaj sporazum trebalo bi u stvari da koristi onim drugim odnosima na koje aludira pretsjednici vlade g. dr. Stojadinović, u toliko više što je Jugoslaviji dovoljno da se inspiriše samo jasnim gledanjem na svoje interese. To je još jedan razlog više da se

sa zadovoljstvom pozdravi današnji sporazum koji otvara mogućnost za sve šire odnose.

*
 PARIŠKI »TEMPS« PIŠE, DA MUSSOLINI PRUŽA PONOVO RUKU JUGOSLAVIJI

Veliki pariški list »Temps«, polu-oficijelni organ francuske vanjske politike, donosi u svom broju od 4 oktobra izvještaj svog rimskog dopisnika g. Gentinzone, koji stoji vrlo blizu talijanskom ministarstvu vanjskih poslova. »Temps« piše:

»Sva talijanska štampa reproducirala je doslovno izjavu, koju je daci pretsjednici jugoslovenske vlade g. Stojadinović s obzirom na trgovački ugovor, koji je upravo potpisan između Beograda i Rima. Nekoji listovi popratili su tu izjavu komentarima, koji naročito ističu onu frazu, kojom jugoslovenski premijer izražava nadu, da će dobri ekonomski odnosi između dvije zemlje imati kao posljedicu dobre odnose i na drugim poljima. Kaže se, da izjava jugoslovenskog državnika ima važno značenje, pa je naišla na najbolji odjek u talijanskom narodu. Trgovački ugovor italo-jugoslovenski predviđa da će Italija apsorbirati 52 posto jugoslovenskog izvoza od ranije, pa to dokazuje, prema mišljenju talijanske štampe, da postoje premise za dobar razvoj trgovine između dvije zemlje, a isto tako i za progresivno razjašnjenje političkih odnosa, jer se Rim i Beograd nalaze napokon u kontaktu sa svim mogućnostima povoljne saradnje.

»Temps« zaključuje ovim značajnim riječima:

»Ti komentari talijanske štampe ne znače ništa drugo nego volju šefa talijanske vlade da poboljša i uspostavi na jednu čvrstu bazu odnose s Jugoslavijom. Već u svom govoru od 6 oktobra 1934 Mussolini je bio prazio ruku Jugoslaviji, ali njegove su namjere za političku suradnju bile prekinute tragičnim atentatom u Marseilles. To je, dakle, po drugi put u dvije godine što Italija pruža ruku Jugoslaviji. U rimskim političkim krugovima izražava se nada, da ova puta jedno približenje između Rima i Beograda neće zakašniti.

To je donio pariški »Temps«.

*
 JEDAN ODUSEVLJEN ČLANAK BEOGRADSKOG »VREMENA« O NOVIM JUGOSLOVENSKO-TALIJANSKIM ODNOSIMA

Beogradski dnevnik »Vreme« od 4 oktobra donosi na prvoj strani uvodnik u rubrici »Novo vreme«, koji prenosimo doslovno, jer je vrlo značajan. Članak glasi:

»Izjava, kojom je g. pretsjednici vlade dr. Stojadinović popratilo zaključenje trgovinskog ugovora sa Italijom, primljena je sa velikim odobravanjem od strane talijanske štampe. Tumačenja njena odaju duboko zadovoljstvo nad srećno nadjenim pravcem

koji bi preko ekonomskog sporazuma mogao imati i dublje dejstvo u odnosima dvaju susednih naroda.

Ovako lijep i skoro oduševljen odziv dokazuje da je izjava našeg pretsjednika vlade došla u dobar čas, u trenutku kada je i sa druge strane sazrela gotovost

da se pomalo revidiraju uslovi budućeg susedstva, a posle jednog dosta nemirnog i naelektrisanog perioda. Šteta bi bilo kada se ovako podesan psihološki momenat ne bi iskoristilo za produbljenje te tako srećnom rukom otvorene ere mirnijeg i staloženijeg merenja uzajamnih i susedskih vrednosti. Vrednosti, jer zasađa je glavni pogled uperen u njih na ekonomske odnose dviju zemalja

i preko njih, stvaranje uslova za potonje druge i drugačije veze. U zemlji, koja je kolevka savremenog pravnog poretka, trgovina je utirala put i snošljivijim političkim odnosima. Po rimskom pravu jus peregrinum, pravo stranaca i trgovaca, oličavao je onu širinu i liberalnost iz koje se u poznijim vekovima razvio u prvo vreme krut jus civile i građansko pravo onog zamašaja i pravičnosti, koji čine čast celoj rimskoj civilizaciji. Ali je pak to proširenje išlo u stopu i polagano kroz trgovinske odnose čija živost i razvijenost su zahtjevali spokojstvo i mir.

Put razvitka rimskog prava u našim danima nije ništa izgubio od svoje snage i uticaja. Možda danas još više deluje na odnose između naroda trgovin-

ski momenat kroz ovu krizu u kojoj narodi i protiv svoje volje moraju da pribegavaju autarihijskim merama, stvarajući vještačke bedeme redovnoj razmjeni dobara. Ako se i preko svih ovakvih prepreka nade mogućnost za razvitak trgovinskih odnosa, to znači ne samo izlaženje ususret potrebama razmene, (koja bi se i na drugim stranama mogla zadovoljiti) nego na jednu dobru volju, koja može da postane vesnik dobrih uzajamnih odnosa i sa njima odlična podloga za čuvanje opšteg mira

Da to sa našom italijanskom susetkom nije nemoguće, dokazuje nedavna prošlost.

Zar nije prije dvanaest godina tadanji pretsjednici vlade Pašić bio primljen u Rimu skoro kraljevskim počastima i pažnjom od strane g. Mussolinija koji su mogli da budu početak sjajnih susedskih odnosa? Ako je u to vreme postojao osnov za srdačnost,

zašto prvi trgovinski sporazum posle dosta neprijatnih nesporazuma da ne postane polazna tačka za nešto bolje i razboritije u ovom vremenu teških sukoba,

kojima možda uzajamno nepoverenje i uveličavanje straha daju jednu notu fatalnog jurenja u krugu koje samo još više i nepovratnije zaoštrava stvari?

U službi čestitom i časnom miru među narodima, mislimo da je bilo potrebno pozdraviti i podvući odličan primjer, na koji je naišla trezvena ocena g. pretsjednika vlade dra Stojadinovića naših uzajamnih odnosa u italijanskoj štampi.

Donosimo iscrpno ove detalje, koji su karakteristični za ocenu aktuelnih odnosa između Jugoslavije i Italije. Činimo to s mišlju, da naročito mi moramo biti temeljito upućeni u sve ono što se u tim odnosima događa, jer se to sve tiče u prvom redu nas po svojim eventualnim direktnim, a i po indirektnim posljedicama važnim za naš narod u Juljskoj Krajini i za našu emigraciju. Zato ćemo ovako detaljno pratiti i daljni razvoj ovoga što se sada ocrtava u svojim prvim počecima. (***)

ZABUNA I NAGLI PORAST CIJENA U ITALIJI

Sušačke »Primorske Novine« javljaju s Rijeke: — Prema informacijama iz raznih krajeva Italije nastala je velika zabuna zbog neodlučnosti u pogledu odraza devalvacije fr. franka na stanje lire. Ova je zabuna poremetila snažno sav privredni život u Italiji, jer se ne zna, kakvo će stanovište zauzeti vlada, pa se u čitavoj privrednoj djelatnosti osjeća skoro posvemašnji zastoj. Ovo stanje neizvjesnosti još je pojačano radi odredbe po kojoj burze i dalje ostaje zatvorene te je nemoguća svaka orijentacija.

Pored ovoga u čitavoj Italiji naglo rastu cijene osobito živežnim namirnicama. Kod pojedinih živežnih namirnica cijene su poskočile za 20 do 30 posto i vlada preduzima mjere da spriječi daljnji porast cijena i zloupotrebe koje se vrše. Generalni sekretarijat fašističke stranke dao je instrukcije federalnim sekretarima o suzbijanju porasta cijena pa su uvedene veoma stroge mjere protiv prekršitelja odredaba koje su donesene još za vrijeme sankcija. Vlada je predviđala, da će do porasta cijena doći, pa je još na vrijeme povisila plaće za državne namještenike i radništvo, ali je porast cijena razmjerno daleko veći nego li su povišice plaća i dnevnica. Osim svega opaža se sve veća oskudica u raznim artiklima i sve je to dalo povoda da vlada na brzu ruku zaključuje sporazume o uspostavljanju trgovinskih odnosa s raznim državama i u tom pogledu mnogo je popustljivija nego li je najavljivala prigodom ukidanja sankcija. Zato su s mnogim državama u posljednje vrijeme zaključeni veoma liberalni sporazumi o uspostavljanju trgovinskih veza.

Cijene živežnim namirnicama u Italiji stalno rastu

Beogradska »Politika« prima iz Trsta: Talijanska štampa po nalogu vlade svakodnevno donosi odluke o povišenju nadnica radnicima raznih struka. Ova povišenja kreću se od 6 do najviše 10 posto i daleko zaostaju iza stvarnog povišenja cijena životnim namirnicama. Cijene neprestano rastu iako vlasti i fašističke organizacije prijete zatvorom i konfiniranjem.

U Trstu se prodaje kruh po 2 lire i 60 centesima ili 8 i po dinara kilogram, govedje meso 8 i 12 lire, ili 25 do 37 dinara kilogram, teletina 14 do 18 lire, ili 43 do 56 dinara. Najjeftinija kava plaća se 24 lire ili 73 dinara, a ulje najslabije vrste 8 lire ili 25 dinara litra.

TALIJANSKI POSLANIK G. VIOLA KOPRETSJEDNIKA VLADE G. DRA STOJADINOVIĆA.

Beogradski listovi od 1 oktobra javljaju: Pretsjednik Ministarskog savjeta i ministar inostranih poslova g. dr. Milan Stojadinović primio je danas prije podne u svome kabinetu talijanskog poslanika u Beogradu g. Violu.

